

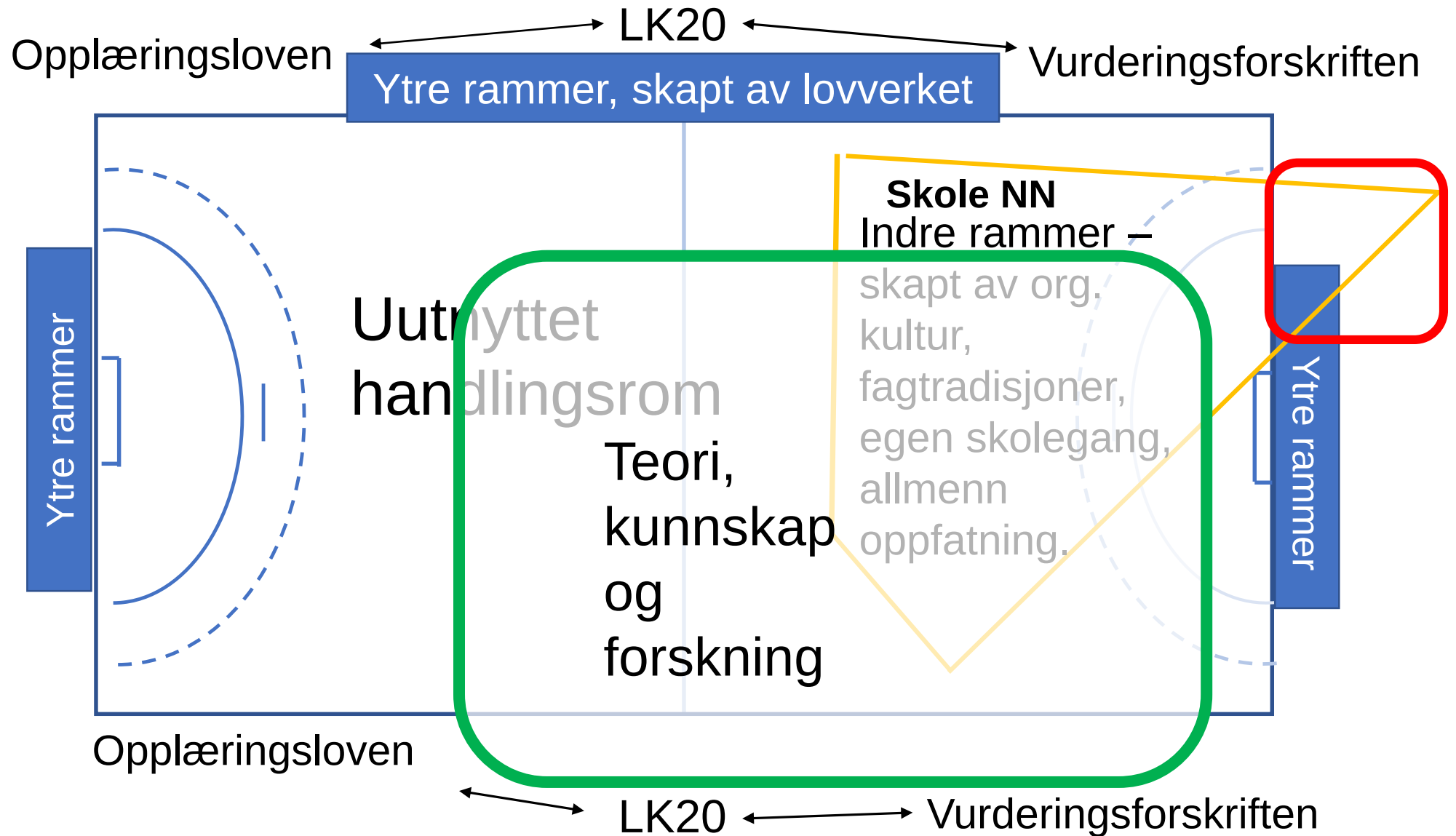
Å realisere intensjoner i
nasjonalt rammeverk

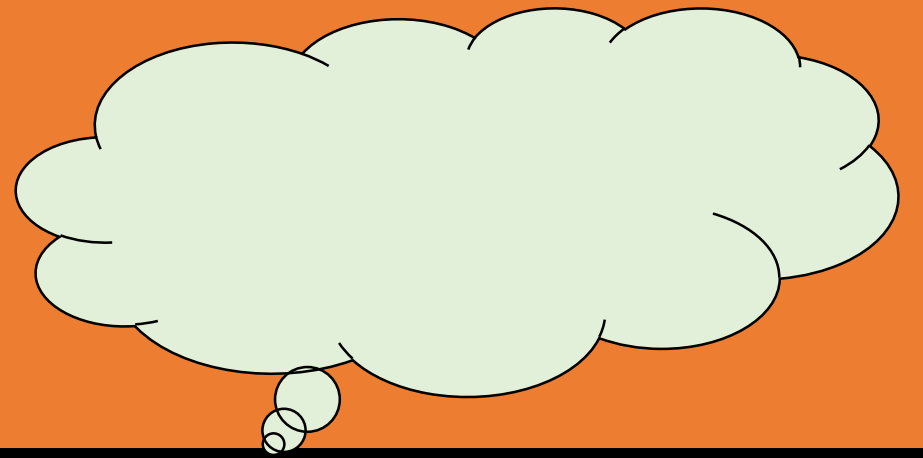
Spiller
vurderingspraksisen
noen rolle?

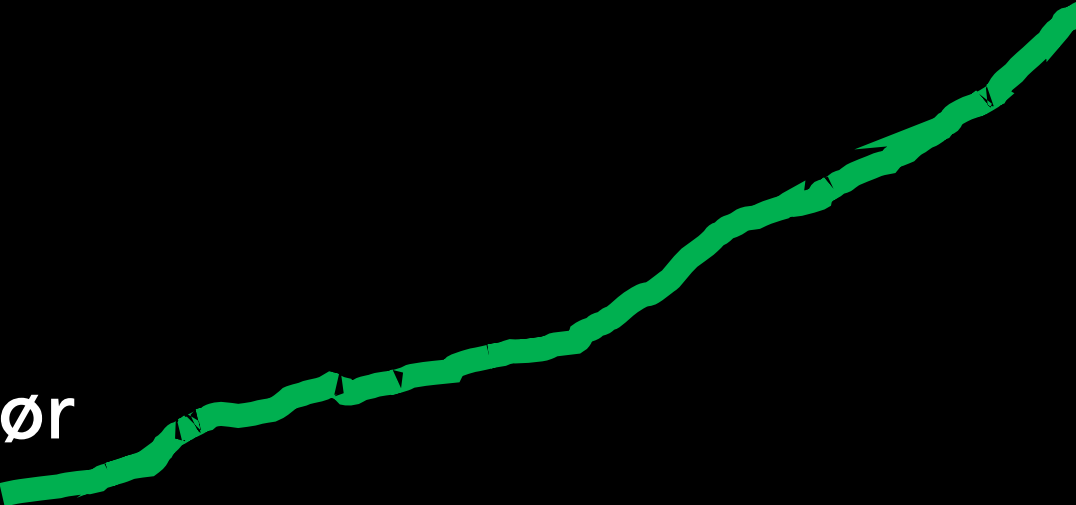
Nordland
4. november 2020

Å TA I BRUK PROFESJONELT HANDLINGSROM

**Hvorfor går elevene
egentlig på skolen?**

Alle elever har et
godt utgangspunkt
for deltakelse på alle
områder i utdanning,
arbeids- og
samfunnsliv.

Etter

Før

Før

Etter

Elevene kan anvende kunnskaper
og ferdigheter til å mestre
utfordringer og løse oppgaver i
kjente og ukjente sammenhenger
og situasjoner mens de forstår,
reflekterer og tenker kritisk.

Sosial og emosjonell kompetanse

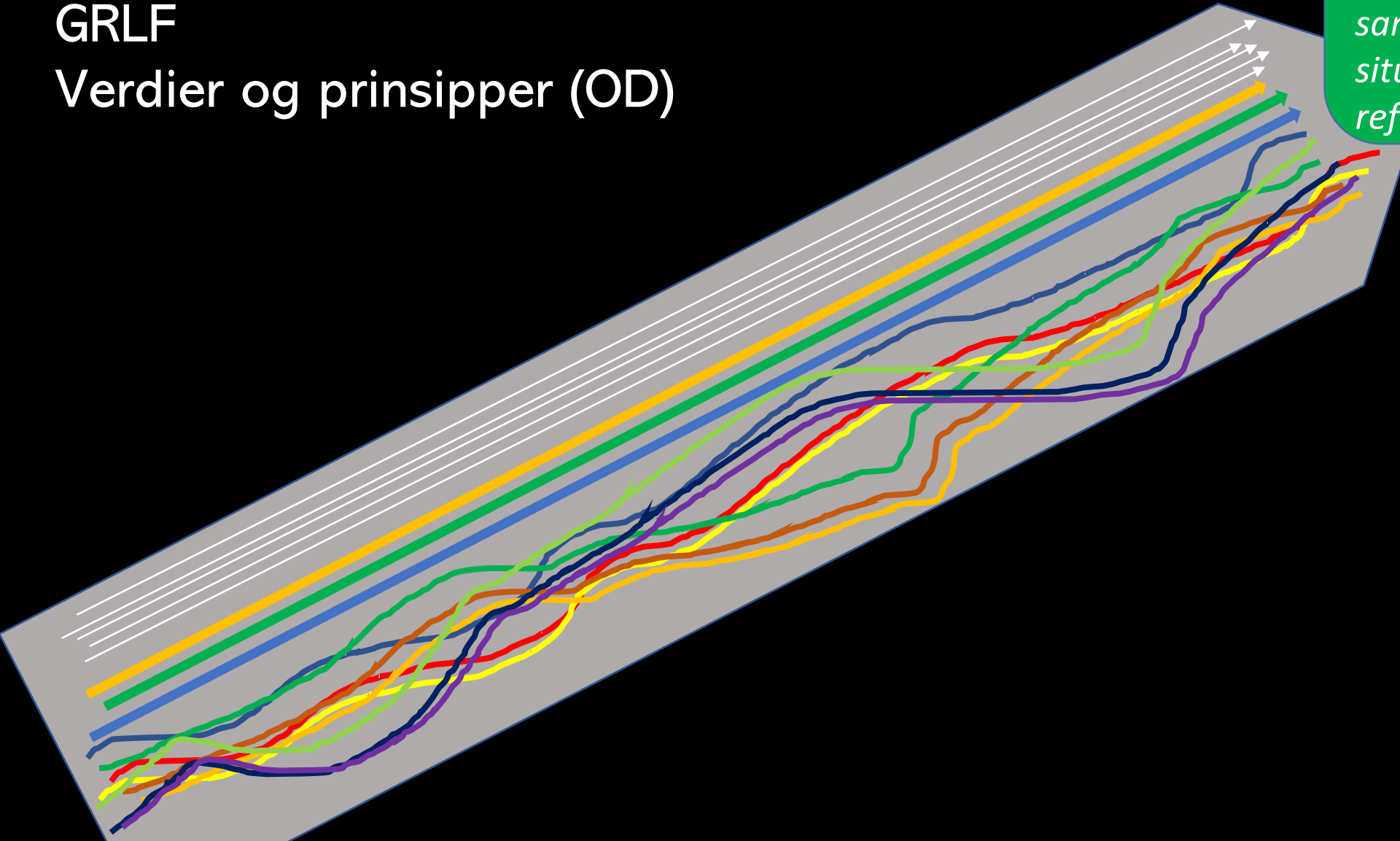
Mange fag

3 tverrfaglige tema

GRLF

Verdier og prinsipper (OD)

Elevene kan anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner mens de forstår, reflekterer og tenker kritisk.

Nasjonale rammer

- Opplæringslova
- Forskrift til opplæringslov

- Overordnet del

- Om faget - Relevans og sentrale verdier, kjerneelementer, TF, GRLF
- Kompetansemål
- Vurdering i faget

Læreplanverket (innledning OD)

- Hele læreplanverket er grunnlaget for opplæringen, og de ulike delene henger tett sammen og må brukes sammen.
- Den overordnede delen beskriver det grunnsynet som skal prege pedagogisk praksis i hele grunnopplæringen
- Alle som arbeider i grunnopplæringen, må la dette grunnsynet prege planleggingen og gjennomføringen av opplæringen.

Eksempler på «grunnsyn» fra overordnet del

1. Skolen skal legge til rette for læring for alle elever og stimulere den enkeltes motivasjon, lærelyst og tro på egen mestring.
2. Lærerne skal i sin undervisning støtte og veilede elevene til å kunne sette seg mål, velge egnede framgangsmåter og vurdere sin egen utvikling.
3. Elevene skal oppfordres til å prøve seg også når det er usikkert om de vil lykkes. Det er skolens oppgave å gi elevene trygghet til å krysse grenser og prøve noe vanskelig.
4. Når vi selv opplever å bli anerkjent og vist tillit, lærer vi å verdsette både oss selv og andre. Elevene skal lære å respektere forskjellighet og forstå at alle har en plass i fellesskapet.

I hvilken grad kjennetegner dette opplæringen i dag?

Nasjonale rammer

- Opplæringslova
- Forskrift til opplæringslov
- Overordnet del

- Om faget - Relevans og sentrale verdier, kjerneelementer, TF, GRLF
- Kompetansemål
- Vurdering i faget

Før opplæring

Etter opplæring

Jeg kan anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner mens jeg forstår, reflekterer og tenker kritisk.

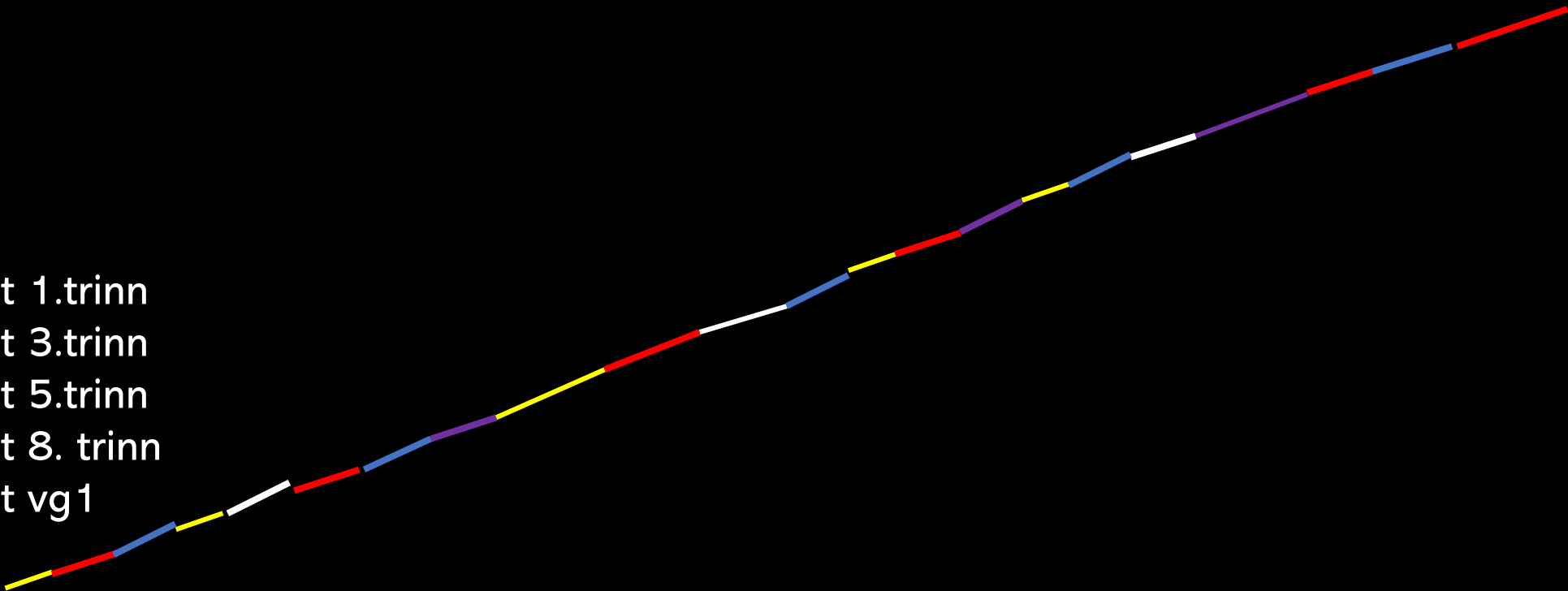
Eksempel – Naturfag

Mange kompetansemål

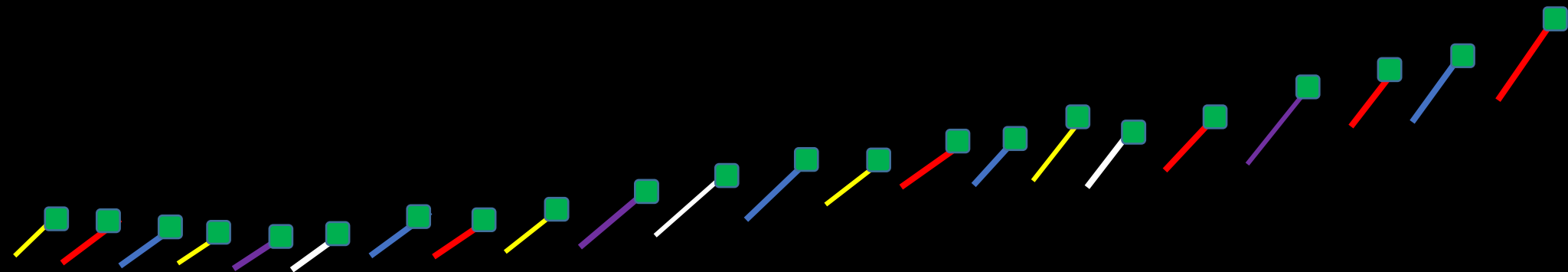
*mestre
utfordringer og
løse oppgaver*

høst 1.trinn
høst 3.trinn
høst 5.trinn
høst 8. trinn
høst vg1

vår 2.trinn
vår 4.trinn
vår 7.trinn
vår 10. trinn
vår vg1

Eksempel – Naturfag
Mange kompetansemål

2.2 Kompetanse i fagene

1. Kompetansemålene må forstås i lys av formålsparagrafen og de øvrige delene av læreplanverket.
2. Fagenes kompetansemål må ses i sammenheng med hverandre i og på tvers av fag.
3. Forståelse av kompetansebegrepet må ligge til grunn for skolens arbeid med læreplaner og vurdering av elevenes faglige kompetanse.

§3-3 Grunnlaget for vurdering i fag er kompetansemåla i læreplanen i faget. Kompetansemåla skal forståast i lys av teksten **om faget** i læreplanen.

Nasjonale rammer

- Opplæringslova
- Forskrift til opplæringsl
- Overordnet del

Kjerneelementene skal prege innholdet og progresjonen i opplæringen, og bidra til at elevene over tid utvikler forståelse av innhold og sammenhenger i faget

udir.no

-
- Om faget - Relevans og sentrale verdier, kjerneelementer, TF, GRLF
 - Kompetansemål
 - Vurdering i faget

Naturfag
Mange kompetansemål
5 kjerneelementer

Naturvitenskaplige praksiser og tenkemåter

Teknologi

Energi og materie

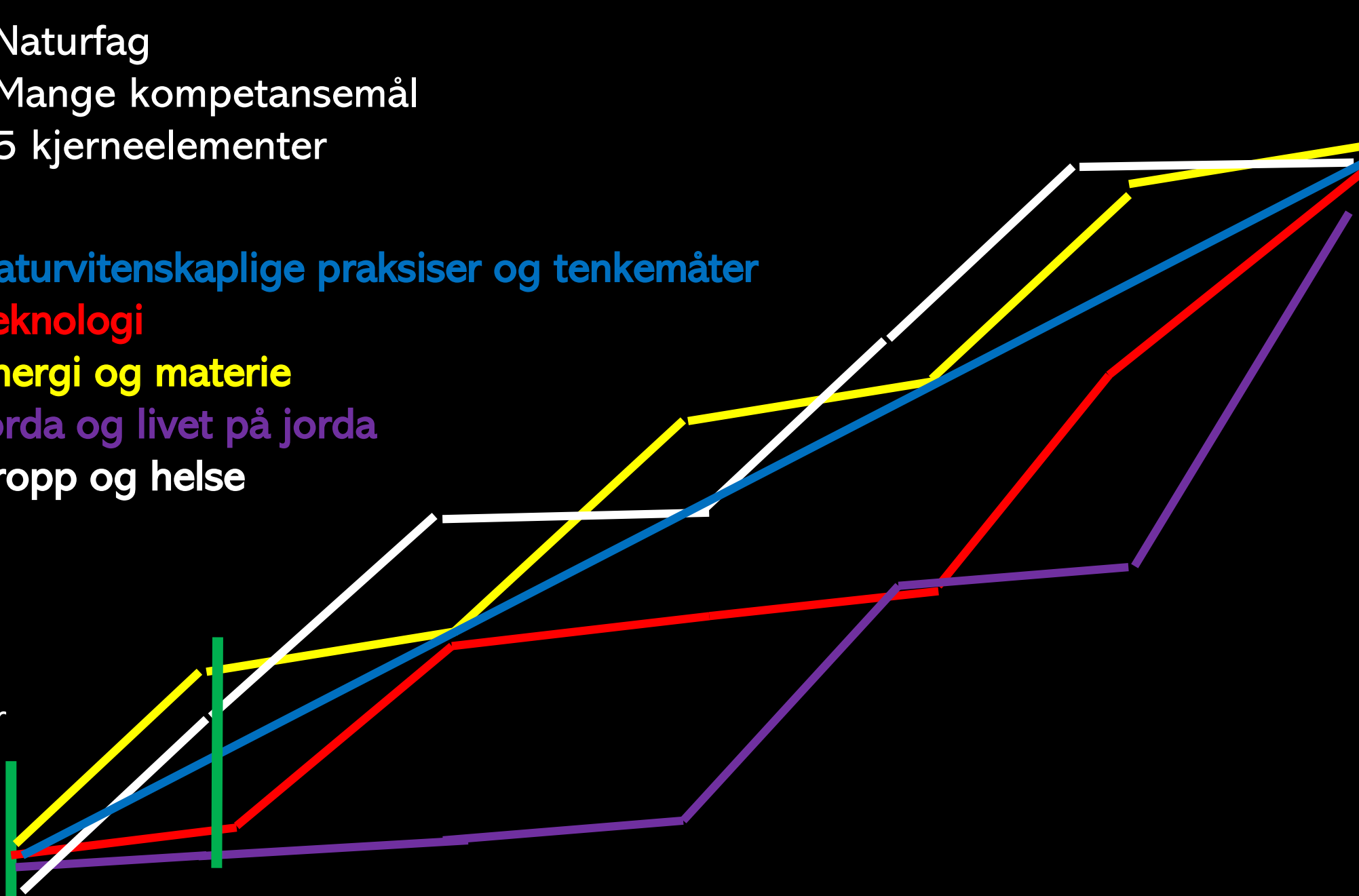
Jorda og livet på jorda

Kropp og helse

mestre
utfordringer og
løse oppgaver

etter

før

1

Tydeliggjøre
mål

Hvorfor er læreren på skolen?

Elevene må se de viktigste gapene!

«Det fremmer læring at elever og lærere er orientert mot mål og progresjon i læringen»

NOU 2014:7

Før opplæring

mestre
utfordringer og
løse oppgaver

Etter
opplæring

Standpunktvurdering

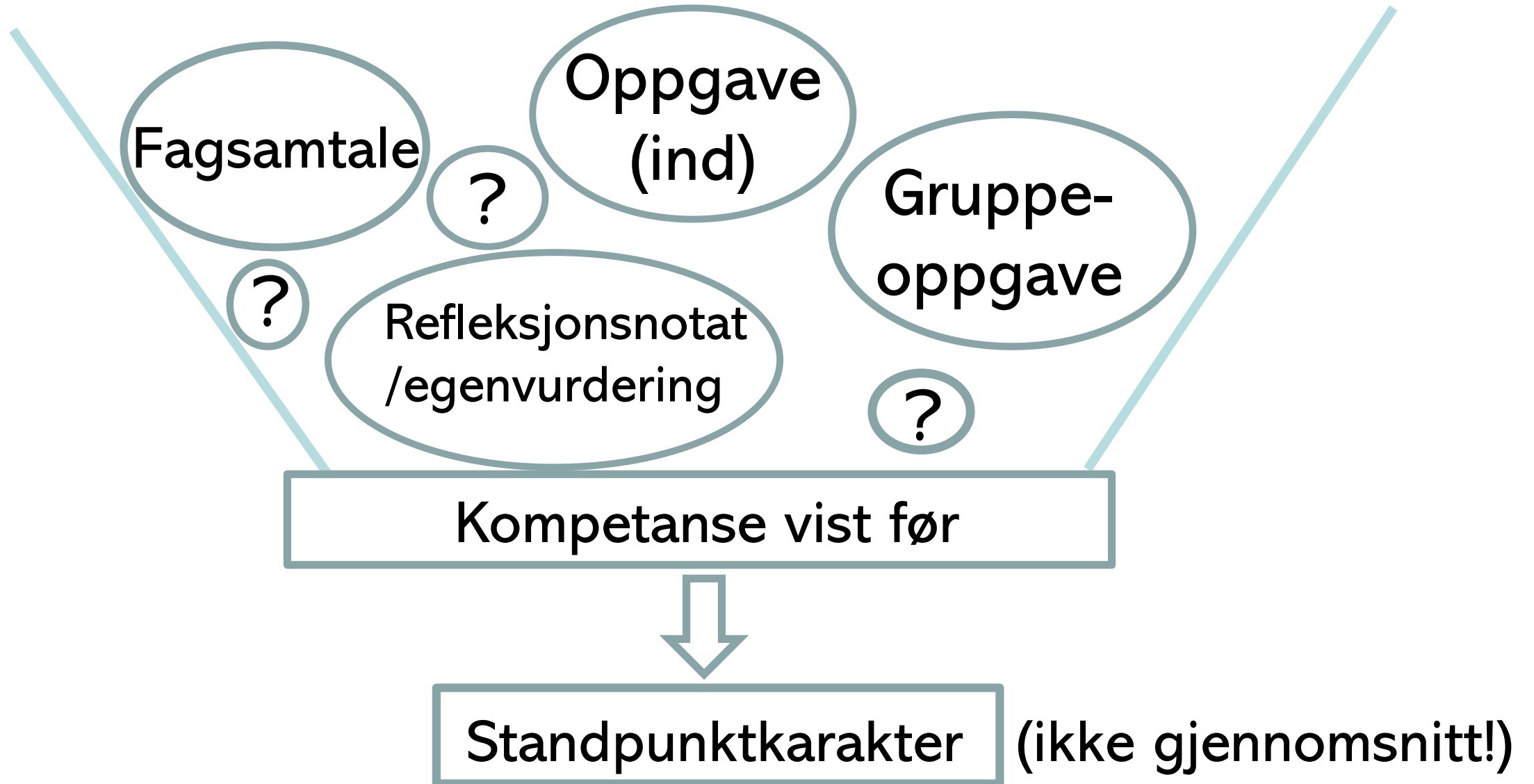
Standpunktkarakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i **engelsk** ved avslutningen av opplæringen etter 10. trinn.

Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette én standpunktkarakter i engelsk basert på elevens samlede kompetanse i faget.

Sitater fra eksamensgruppa august 2019

- Slik eksamen har vært utformet til nå, kan ikke eksamen prøve det nye kompetansebegrepet så bredt som standpunktkarakteren kan (side 7)
- Eksamen og standpunkt gir et komplementerende bilde av elevenes kompetanse. At en elev får ulike karakterer på de to vurderingene, er derfor ikke i seg selv et problem (side 32)

Modell for standpunktvurdering

What You Test Is What You Get

Teach to the test <-> Teach for life

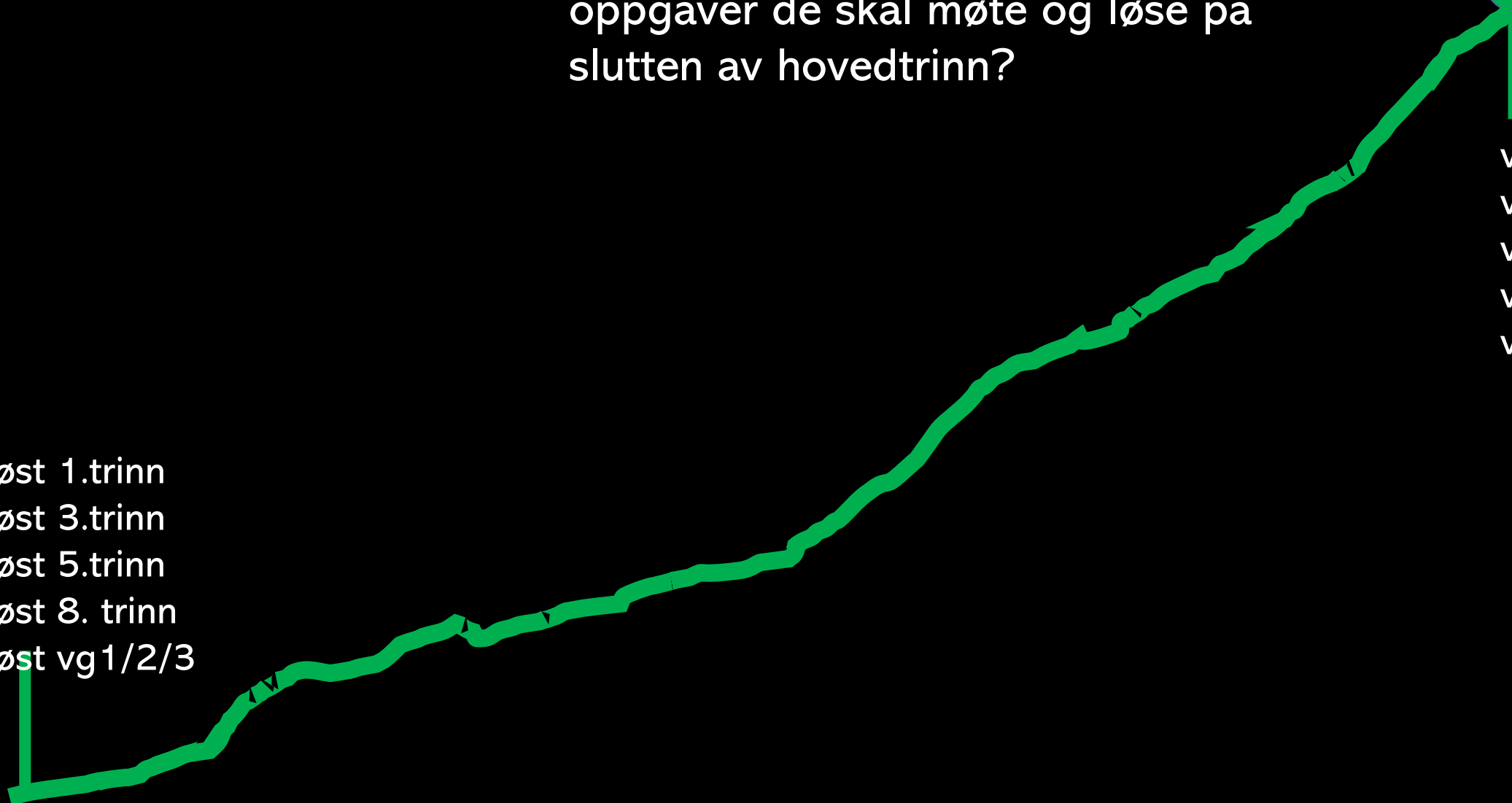
Ett fag

I hvilke grad (og i hvilke fag) vet elevene hvilke utfordringer og oppgaver de skal møte og løse på slutten av hovedtrinn?

*mestre
utfordringer og
løse oppgaver*

vår 2.trinn
vår 4.trinn
vår 7.trinn
vår 10. trinn
vår vg1/2/3

høst 1.trinn
høst 3.trinn
høst 5.trinn
høst 8. trinn
høst vg1/2/3

1

Tydeliggjøre
mål

2

Støtte på
reisen

Hvorfor er læreren på skolen?

Skolen skal gi rom for **dybdelæring** slik at elevene utvikler forståelse av sentrale elementer og sammenhenger innenfor et fag, og slik at de lærer å bruke faglige kunnskaper og ferdigheter i kjente og ukjente sammenhenger ... **Dybdelæring** i fag innebærer å anvende kunnskaper og ferdigheter på ulike måter, slik at elevene over tid kan mestre ulike typer faglige utfordringer individuelt og i samspill med andre.

Påstand: Hvis vi forstår hva kompetanse er, og tar konsekvensen av det i opplæringa, vil vi automatisk legge til rette for dybdelæring

- *Kompetanse er å kunne anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner.*
- *Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning.*

(Dybde)læring – nødvendige prosesser

Elevene må ha tid til å:

- 1. Tilegne** seg sentrale kunnskaper og ferdigheter.
- 2. Utforske og forstå** faglige fenomener, prinsipper og mønstre.
- 3. Anvende** kunnskaper, ferdigheter, forståelser, prinsipper og mønstre på ulike måter i kjente og ukjente situasjoner.
- 4. Tenke** kritisk rundt konklusjoner og resultater og **reflektere** over egne læringsprosesser.

Sentrale intensjoner for opplæring:

- Fremme lærelyst, motivasjon og tro på egen mestring
- Fremme «varig» læring (for livet)
- Fremme relevans
- Fremme helhet og sammenheng

Underveisvurdering

Den beste muligheten og den største utfordringen når vi skal realisere sentrale intensjoner i nytt læreplanverk?

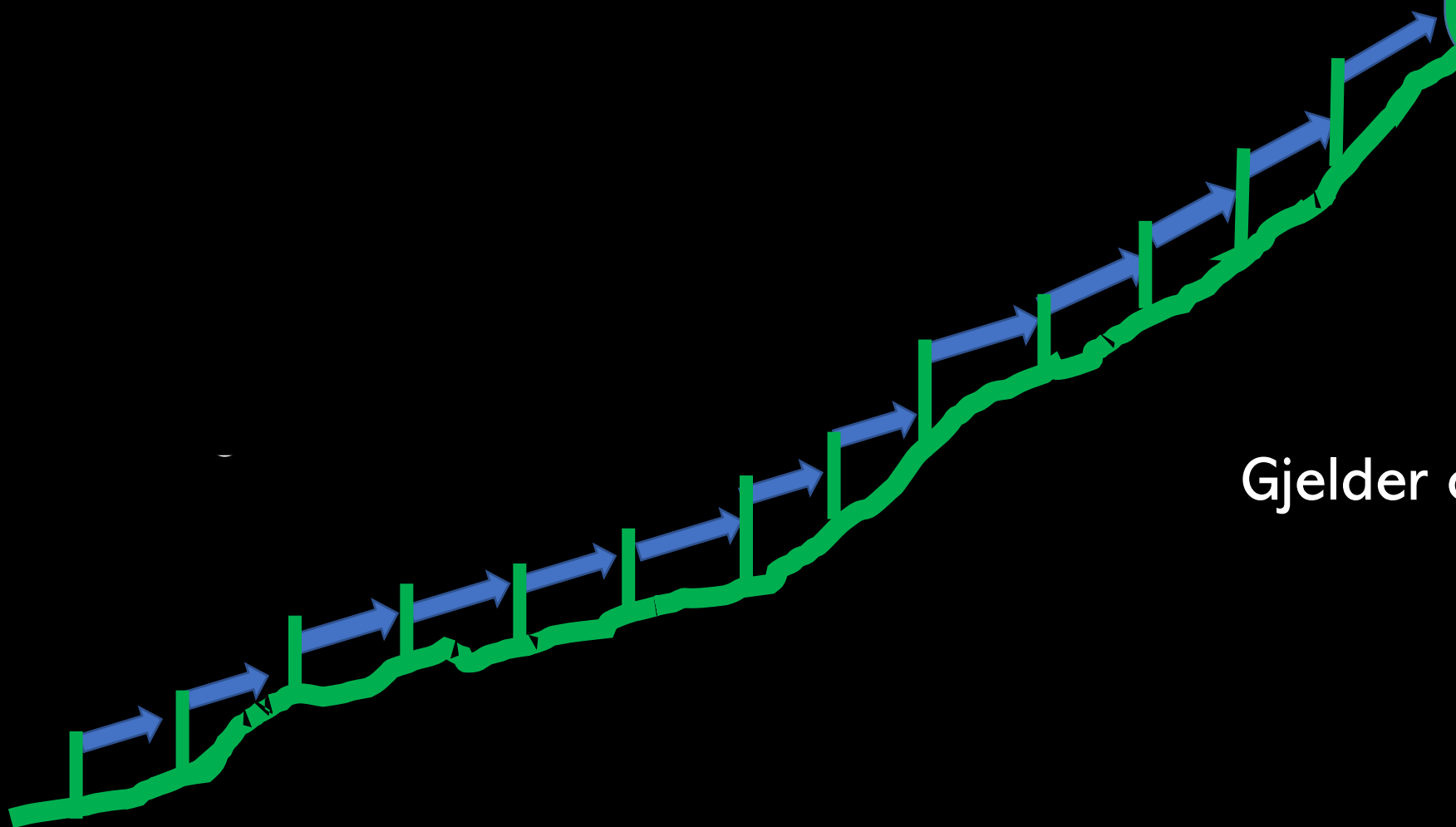
§3-10: Undervegsvurdering i fag skal vere ein integrert del av opplæringa, og skal brukast til å fremje læring, tilpasse opplæringa og auke kompetansen i fag.

Jeg kan anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner mens jeg forstår, reflekterer og tenker kritisk.

§3-3: Formålet med vurdering i fag er å fremje læring og bidra til lærelyst undervegs, og å gi informasjon om kompetanse undervegs og ved avslutninga av opplæringa i faget.

Klarer vi å se på
underveisvurderingsprosesser
som **startpunkt** for videre læring?

*Jeg kan anvende kunnskaper
og ferdigheter til å mestre
utfordringer og løse oppgaver
i kjente og ukjente
sammenhenger og
situasjoner mens jeg forstår,
reflekterer og tenker kritisk.*

Gjelder også sosial læring!

Klarer vi å se på undervisningsprosesser som **startpunkt** for videre læring?

- 1) Å følge med på og fange opp kompetanse
- 2) Å kommunisere om progresjon
- 3) Å planlegge videre læring

Jeg kan anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner mens jeg forstår, reflekterer og tenker kritisk.

UDIR-sitat

(fra kompetansepakka)

«Underveisvurdering som fremmer læring forutsetter at læreren og eleven har god innsikt i kompetansen eleven har der og da.»

UDIR-sitat

(fra kompetansepakka)

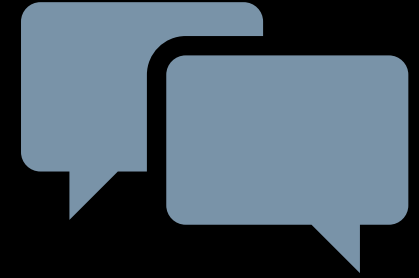
«Det er ikke bare prøver eller skriftlige arbeider som gir informasjon om elevenes kompetanse, og det er heller ingen krav i de nye læreplanene om å legge til rette for spesifikke vurderingssituasjoner.»

UDIR-sitat

(fra kompetansepakka)

«Elevene går på skolen for å lære, ikke primært for å bli vurdert, og kompetanse kan like gjerne komme til syne i daglige læringsaktiviteter, der elevene arbeider med å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner.»

I HVILKE SITUASJONER KAN VI FANGE OPP
KOMPETANSE HOS ELEVENE?

Klarer vi å se på underveisvurderingsprosesser som **startpunkt** for videre læring?

- 1) Å følge med på og fange opp kompetanse
- 2) Å kommunisere om progresjon
- 3) Å planlegge videre læring

Jeg kan anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner mens jeg forstår, reflekterer og tenker kritisk.

«I overordnet del står det at *Skolen skal legge til rette for læring for alle elever og stimulere den enkeltes motivasjon, lærelyst og tro på egen mestring*. Vurderingspraksisen må ikke bryte med denne ambisjonen.»

Hva trenger akkurat den eleven akkurat nå?

Fra barne- munn

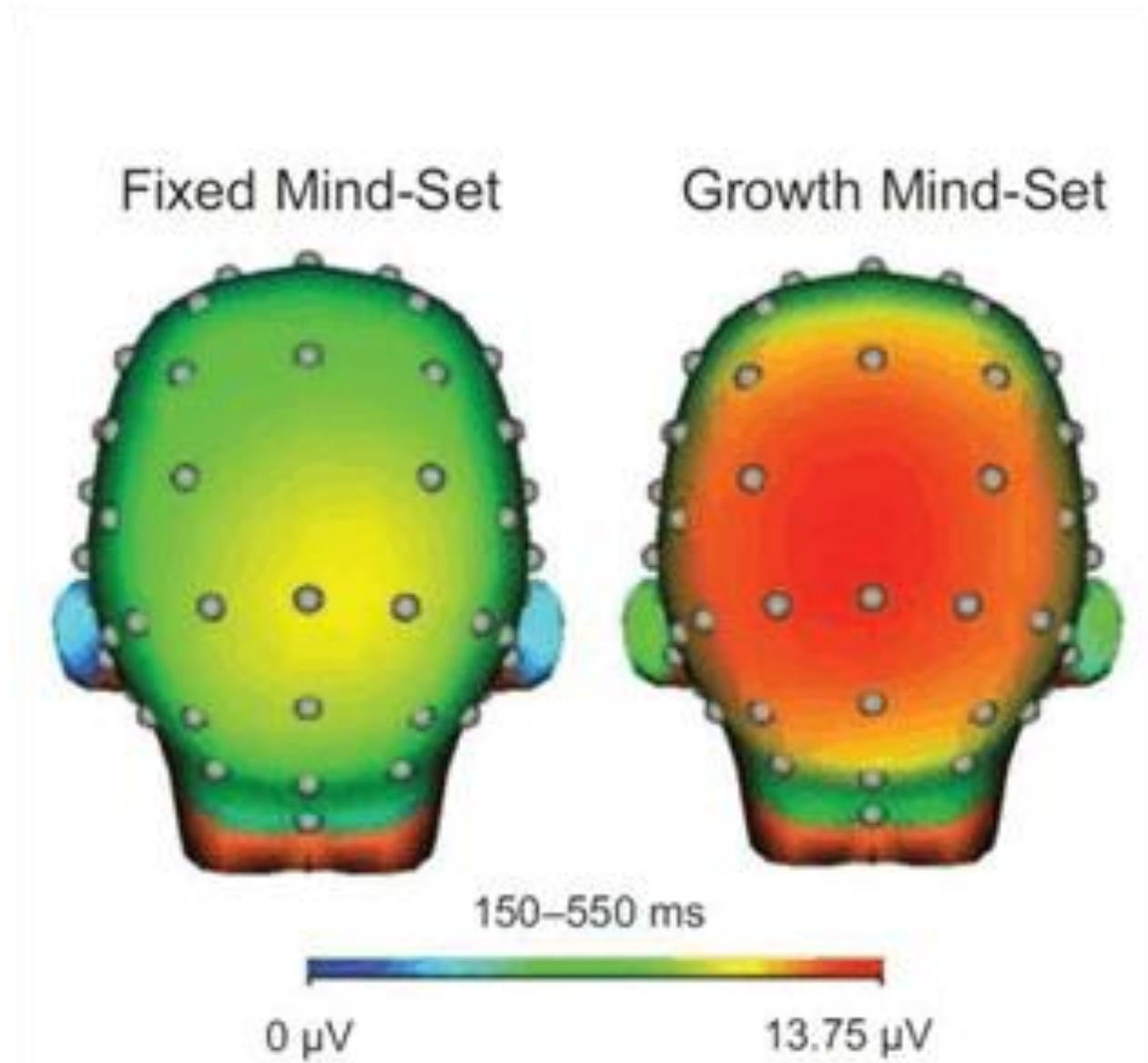
Skal du få ekteskapet
til å fungere, må du si
at hun er vakker – selv
om hun ser ut som en
lastebil.

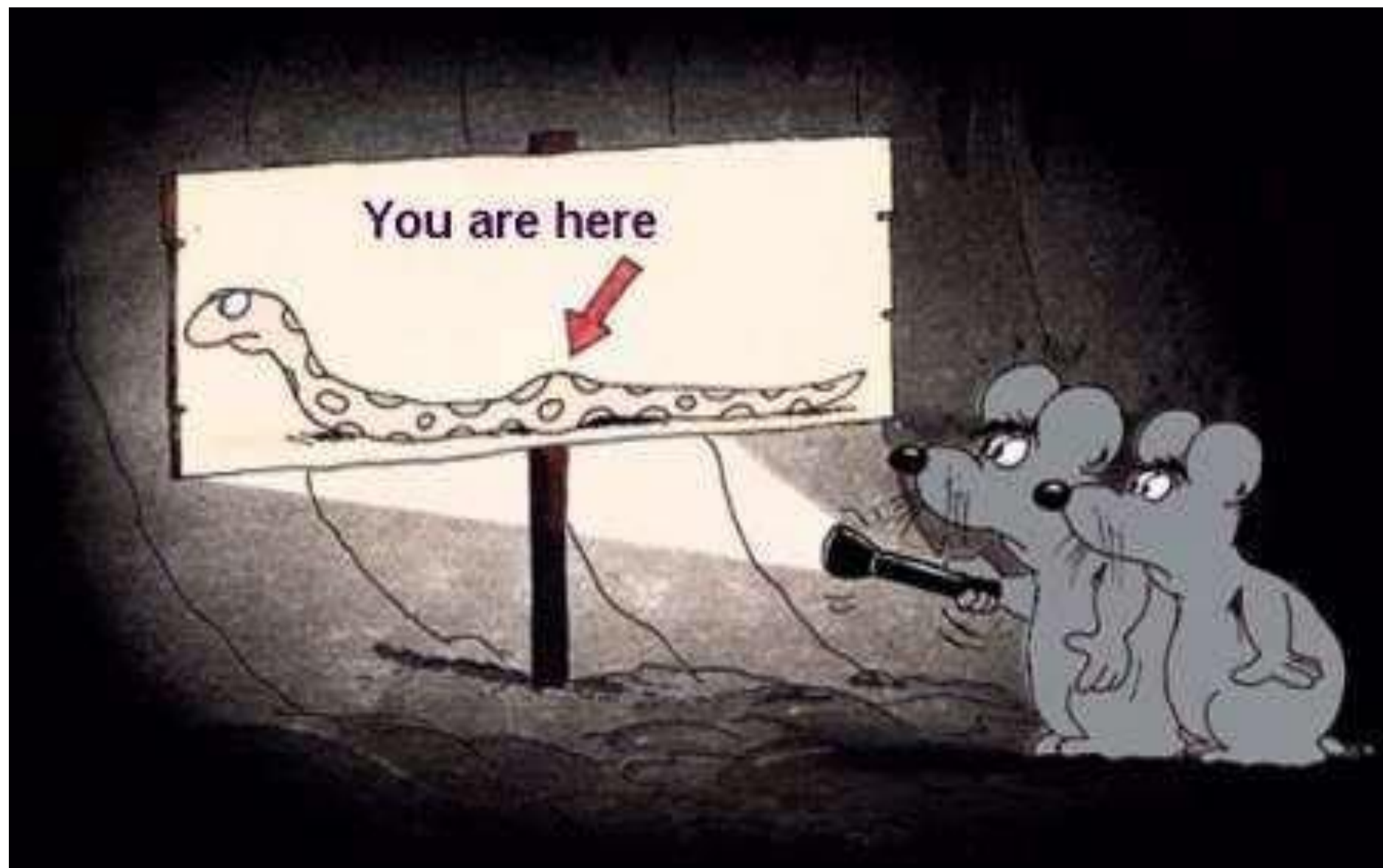
Richard (10 år)/Bodø.nu

Hva trenger akkurat den eleven akkurat nå?

- *Dette får jeg til allerede* (tydeliggjøre forbedring fra sist)
Eleven sammenligner seg med seg selv
Progresjonen **beskrives**

Elever som prøver MÅ oppleve mestring

Du ligger her!

- Excellent
- Great
- Good
- OK

§3-3: Formålet med vurdering i fag er å fremje læring og bidra til lærelyst undervegs, og å **gi informasjon om kompetanse** undervegs og ved avslutninga av opplæringa i faget.

- *Kompetanse er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner.*
- *Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning.*

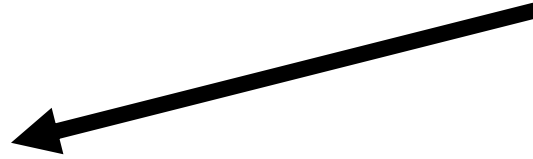
Elevene skal oppfordres til å prøve seg også når det er usikkert om de vil lykkes. Det er skolens oppgave å gi elevene trygghet til å krysse grenser og prøve noe vanskelig.

Du ligger her!

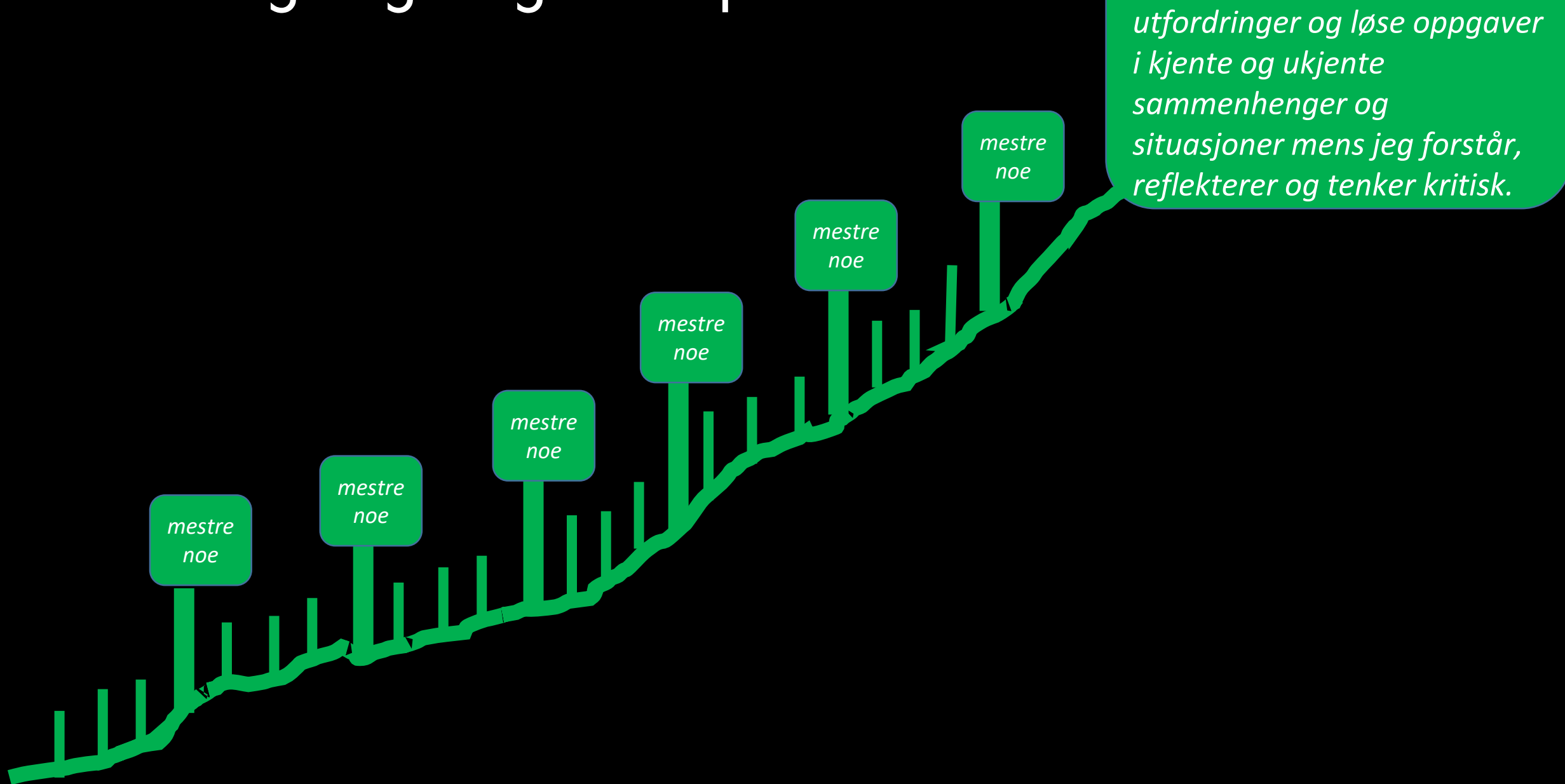
- Great
- Good
- OK

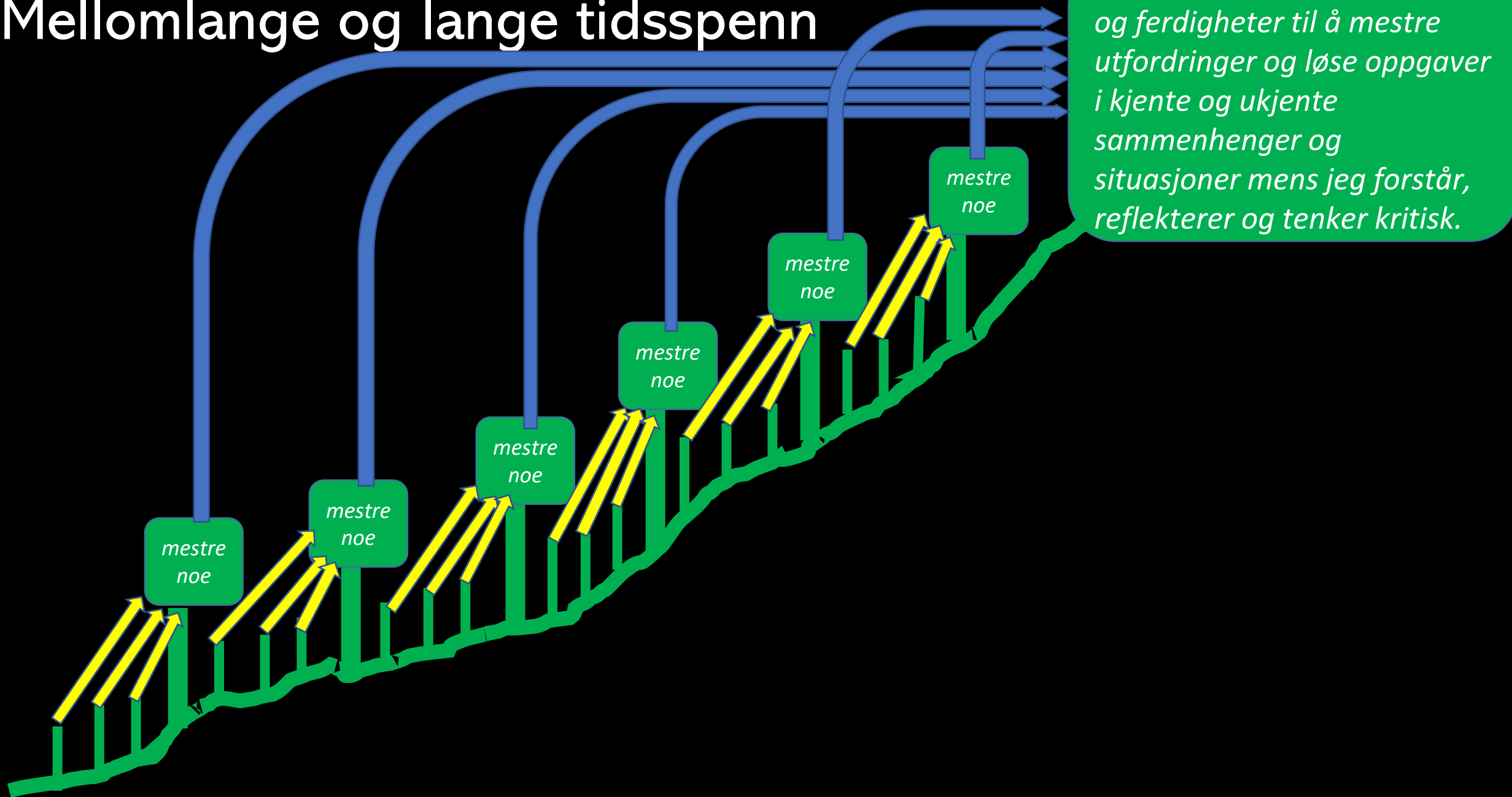
§3-3: Formålet med vurdering i fag er å fremje læring og bidra til lærelyst undervegs, og å **gi informasjon om kompetanse** undervegs og ved avslutninga av opplæringa i faget.

- *Kompetanse er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner.*
- *Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning.*

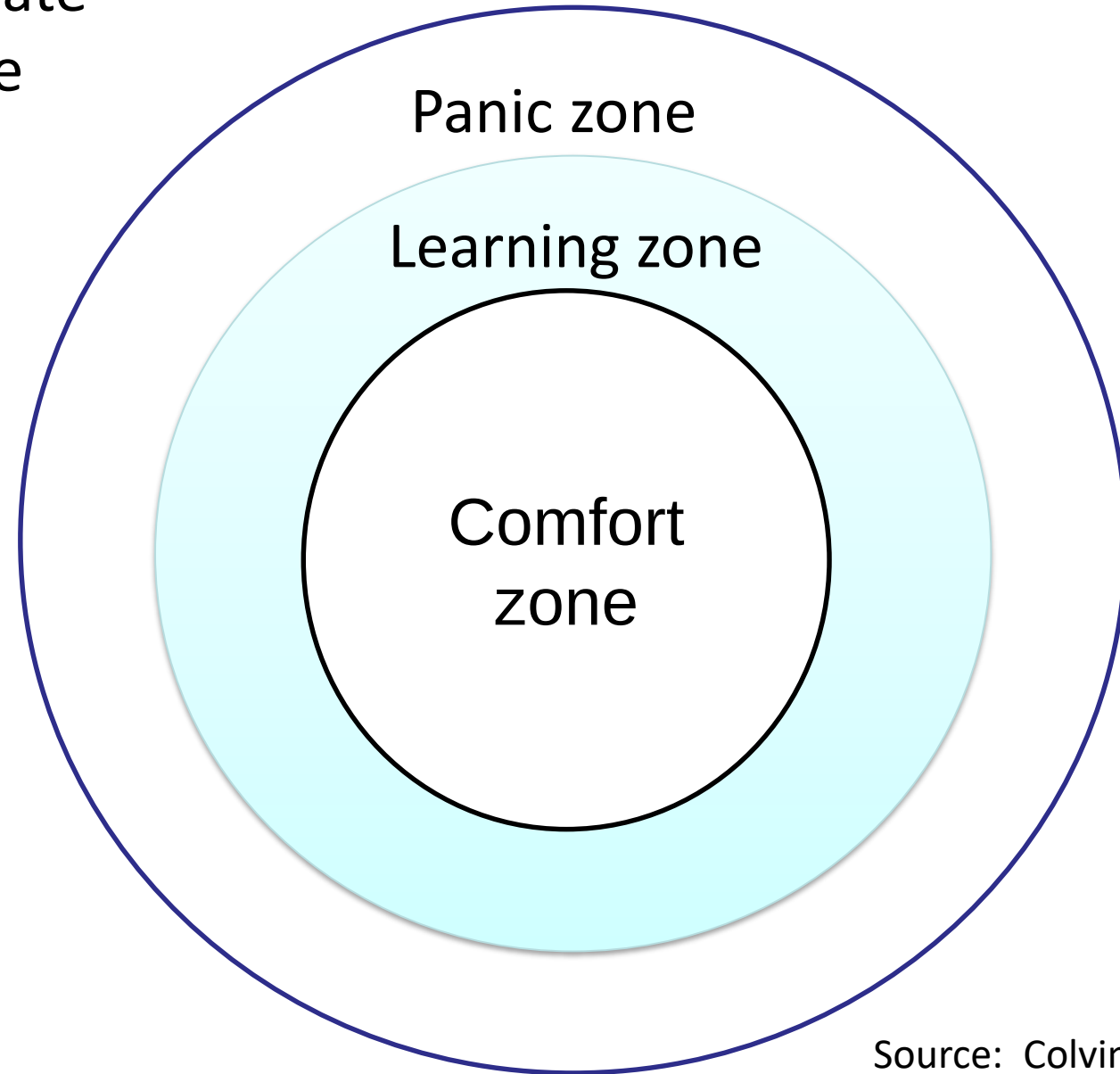
Mellomlange og lange tidsspenn

Mellomlange og lange tidsspenn

Deliberate
practice

Source: Colvin, 2009

Klarer vi å se på underveisvurderingsprosesser som **startpunkt** for videre læring?

- 1) Å følge med på og fange opp kompetanse
- 2) Å kommunisere om progresjon
- 3) Å planlegge videre læring

Jeg kan anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner mens jeg forstår, reflekterer og tenker kritisk.

Hva trenger akkurat den eleven akkurat nå?

- Elev: *Dette får jeg ikke til ennå (men det er ikke for seint, jeg skal jo fortsette å øve, og jeg får hjelp av læreren)*
- Elev: *Sånn skal jeg jobbe i tiden framover!*
- Lærer: *Hvilken støtte trenger du fra meg for å få det til?*

Hva trenger akkurat den eleven akkurat nå?

- for å bli **motivert** for videre læring (fase 2?)
- for å jobbe **smart** med videre læring (fase 3?)

I hvilken grad har vi dette som utgangspunkt i
underveisvurderingsprosessene?

Undervegsvurderinga skal bidra til å fremje læring og til å utvikle kompetanse i **matematikk**. Elevane viser og utviklar kompetanse i faget på **6. trinn** når dei bruker matematiske omgrep i kommunikasjon og argumentasjon. Elevane viser og utviklar òg kompetanse når dei bruker ulike representasjonar og strategiar for å utforske samanhengar i arbeid med mønster, geometriske figurar og desimaltal. Dei viser og utviklar òg kompetanse når dei bruker kunnskap og ferdigheiter til å utforske, formulere og løyse problem som er knytte til praktiske situasjonar. Vidare viser og utviklar dei kompetanse i matematikk når dei resonnerer over og argumenterer for løysingar og matematiske samanhengar.

Læraren skal leggje til rette for elevmedverknad og stimulere til lærelyst ved at elevane får utforske matematikk og løyse matematiske problem gjennom å vere kreative, resonnere og reflektere. Læraren skal vere i dialog med elevane om utviklinga deira i programmering og geometri. Elevane skal få høve til å prøve og feile. Med utgangspunkt i kompetansen elevane viser, skal dei få høve til å setje ord på kva dei opplever at dei får til, og kva dei får til betre enn tidlegare. Læraren skal gi rettleiing om vidare læring og tilpasse opplæringa slik at elevane kan bruke rettleiinga for å utvikle kompetansen sin i å sjå samanhengar mellom ulike representasjonar og problemløysingsstrategiar.

- 1) Følge med på og fange opp kompetanse
- 2) Kommunisere om progresjon
- 3) Planlegge vidare læring

Intensjoner for undervisvurdering:

- Fremme lærelyst og motivasjon
- Fremme «varig» læring (for livet)
- Fremme relevans
- Fremme helhet og sammenheng

IGP: Reflekter individuelt – del i par – drøft i plenum

1. Hvilken undervisvurderingspraksis er du sikker på at din skole kan beholde uten å bryte med disse intensjonene?
2. Hvilken praksis er du sikker på at din skole må forkaste?
3. Hva tenker du at dere må gjøre mer av, og hvordan kan dere lykkes med de nødvendige endringene?

Ekstra for u-trinn/vgs:

Hvordan sikrer dere at lærerne i standpunktvurderingen fanger opp elevenes sluttkompetanse på en relevant, helhetlig og variert måte? I hvilken grad lar dere eksamen smalne inn opplæringens fokus?

I hvilke grad (og i hvilke fag) vet elevene hvilke utfordringer og oppgaver de skal møte og løse på slutten av hovedtrinn?

I HVILKE SITUASJONER FANGER LÆRERNE OPP INFORMASJON OM ELEVENES KOMPETANSE?

Hva trenger akkurat den eleven akkurat nå?

(for å bli **motivert** for videre læring og for å jobbe **smart** med videre læring)

I hvilken grad har lærerne dette som utgangspunkt i undervisvurderingsprosessene?